

MIHAELA DANIELA CÎRSTEA
LAURA RALUCA SURUGIU

CAIET DE LUCRU

Limba română

CLASA A VII-A

CUPRINS

Cuvânt-înainte	5
I. FONETICA	5
II. VOCABULARUL	11
III. MORFOLOGIA	22
1. VERBUL	22
2. SUBSTANTIVUL	29
3. ADJECTIVUL	37
4. PRONUMELE	44
A. Pronumele personal și pronumele personal de politețe	44
B. Pronumele și adjectivul pronominal posesiv	47
C. Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ	48
D. Adjectivul pronominal de întărire	50
E. Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât	51
F. Pronumele și adjectivul pronominal negativ	52
G. Pronumele și adjectivul pronominal interogativ	53
H. Pronumele și adjectivul pronominal relativ	54
I. Exerciții Recapitulative — Pronumele	56
5. NUMERALUL	58
6. ADVERBUL	62
7. INTERJECȚIA	66
8. PREPOZIȚIA ȘI CONJUNCȚIA	68
IV. SINTAXA	74
V. EXERCIȚII RECAPITULATIVE	80

CUVÂNT-ÎNAINTE

Limba română. Caiet de lucru pentru clasa a VII-a reprezintă un instrument de lucru foarte util, atât în activitatea de la clasă, cât și în cadrul pregătirii individuale. De asemenea, profesorii de limba și literatura română pot găsi resurse importante pentru orele de gramatică, dar și repere sugestive pentru realizarea evaluării curente.

Caietul are o structură unitară, fiecare capitol fiind compus dintr-o succintă, dar relevantă parte teoretică și dintr-o serie de exerciții complexe, diversificate, al căror scop este acela de a actualiza cunoștințele dobândite și de a-i familiariza pe elevi cu noțiunile recent asimilate. Formularea itemilor este în conformitate cu programa școlară și urmărește verificarea elementelor noi prin mijloace diverse: exerciții de analiză, itemi cu răspuns scurt, itemi-pereche sau compuneri gramaticale. Elevii au astfel posibilitatea de a exersa și de a aprofunda noile cunoștințe într-un mod activ, plăcut și diversificat, acest lucru contribuind la atingerea performanței.

Coerența și omogenitatea materialelor propuse sunt alte avantaje ale auxiliarului. Capitolele încep cu exerciții de reamintire a noțiunilor de bază și continuă cu repere teoretice și exerciții astfel concepute încât să aibă grade de dificultate diferite.

Sperăm să vă bucurați de o experiență plăcută și, în același timp, utilă rezolvând exercițiile propuse și suntem convinse, dragi elevi, că succesul la examenele care vă așteaptă va fi unul garantat!

Autoarele

I. FONETICA

SĂ NE AMINTIM!

Fonetica este partea gramaticii care se ocupă cu studiul sunetelor unei limbi.

Cuvântul este caracterizat de formă (înveliș sonor) și sens.

Cuvintele monosilabice sunt alcătuite dintr-o singură silabă (*car, var, sar*).

Cuvintele plurisilabice sunt alcătuite din mai multe silabe (*pri-mă-va-ră, cân-tec, ci-tesc*).

Diftongul este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și o semivocală aflate în aceeași silabă (*mi-oa-ră, vi-oa-ie*).

Triftongul reprezintă grupul alcătuit dintr-o vocală și două semivocale aflate în aceeași silabă (*vo-iaj, le-oi-că*).

Hiatul este reprezentat de două vocale alăturate aflate în silabe diferite (*zo-o-lo-gi-e, a-er*).

Litera reprezintă semnul grafic al unui sunet.

Sunetul reprezintă forma sonoră a unei litere.

Nu întotdeauna numărul literelor și cel al sunetelor dintr-un cuvânt corespund.

Exemplu: *cânt* (4 litere, 4 sunete); *exercițiu* (9 litere, 8 sunete), *chem* (4 litere, 3 sunete).

Reguli de despărțire în silabe

1. O consoană aflată între două vocale trece la a doua silabă.

Exemplu: *ca-să, va-ză*.

2. Două consoane aflate între două vocale trec în silabe diferite.

Exemplu: *gean-tă, cân-ta*.

Excepție: Dacă prima consoană este *b, c, d, f, g, h, p, t, v*, iar a doua consoană este *l* sau *r*, ambele consoane trec în silaba a doua.

Exemplu: *bi-bli-o-te-că*.

3. Trei consoane aflate între două vocale se despart după prima silabă.

Exemplu: *con-struc-tor, fil-tra*.

Excepție: În cazul grupurilor *lpt, mpt, ncș, nct, ncț, ndv, rct, rtf, stm*, despărțirea se face după a doua consoană.

Exemplu: *func-ți-o-na*.

4. Două vocale alăturate stau în silabe diferite.

Exemplu: *a-er, că-u-ta*.

I. FONETICA

1. Citește cu atenție textul de mai jos și răspunde cerințelor următoare:

Asta e... culmea!... strigă d. Lefter, ștergându-și fruntea, pe când madam Popescu, consoarta sa, caută fără preget... Nu e și nu e!...

— *Femeie, trebuie să fie-n casă... Dracu' n-a venit să o ia!... Dar ce au pierdut? Ce caută?*

Caută două bilete de loterie, cu care d. Lefter Popescu a câștigat.

Însă oricine mă poate întreba:

— *Bine, dacă a pierdut beletul, de unde știe d. Lefter de câștig?*

— *E lucru simplu. Biletele le-a fost cumpărat cu bani împrumutați, ca de cabulă, de la d. căpitan Pandele, fiindcă îi spusese mulți, când se tot plângea că n-are noroc la joc, să-ncerce a juca cu bani de-mprumut... Și a făcut învoială, pe onoare, față cu martori, să dea din câștig, dacă s-o întâmpla, zece la sută căpitanului.*

Când a cumpărat biletele, d. Lefter a râs pesimist:

— *Ți-ai găsit! Eu și noroc!*

(I.L. Caragiale, *Două loturi*)

a. Transcrie câte un cuvânt din text care conține diftong, triftong și hiat.

---

b. Indică patru cuvinte monosilabice din fragmentul citat.

---

c. Desparte în silabe următoarele cuvinte:

- *pierdut* _____
- *loterie* _____
- *împrumutați* _____
- *plângea* _____

d. Precizează câte litere și câte sunete au următoarele cuvinte/structuri din textul citat:

- *preget* _____ litere și _____ sunete
- *câștigat* _____ litere și _____ sunete
- *să-ncerce* _____ litere și _____ sunete
- *oricine* _____ litere și _____ sunete

SĂ ÎNVĂȚĂM!

Scrierea numelor proprii străine respectă ortografia limbii din care acestea provin (în cazul în care folosește alfabetul latin); în cazul în care limba respectivă folosește alt alfabet, numele proprii se scriu respectându-se normele internaționale. Pronunțarea acestor nume se realizează fie ca în limba respectivă (*Shakespeare*), fie respectând normele limbii române (*Londra*); uneori, sunt folosite ambele variate (*Florența* sau *Firenze*).

Accentul în limba română este variabil. Uneori, prin accentuare, se pot diferenția sensurile cuvintelor (*acéle* – pronume demonstrativ, *ácele* – substantiv; *háină* – substantiv, *háină* – adjectiv).

2. Completați spațiile punctate cu informațiile potrivite:

- a. Cuvântul *sculptură* se desparte în silabe astfel: _____
- b. Două cuvinte care conțin triftong sunt: _____
- c. Hiatalul reprezintă _____
- d. Numele proprii străine se scriu _____

3. Scrie corect următoarele cuvinte:

- Niu Iorc _____
- Costache Negruți _____
- Mihail Cogălniceanu _____
- Volter _____
- Rasin _____
- Prust _____
- Camiu _____
- Uașinton _____
- cauboi _____
- spici _____
- tocșou _____

4. Accentuează corect următoarele cuvinte: *canaliza, accentua, proba, rochie, mașină, vârtej, minimaliza, calculator, optimizare, carte.*

---

5. Alcătuieste enunțuri din care să rezulte sensul diferit al următoarelor omografe:

- *áugust* _____
- *augúst* _____
- *companíe* _____
- *compánie* _____
- *mozáic* _____
- *mozaíc* _____

6. Alege varianta corectă de răspuns, prin încercuirea literei corespunzătoare:

- Sunt scrise corect toate cuvintele din seria:
  - a. *bazilică, bazin, basorelief*;   b. *basilică, bazin, basorelief*;   c. *bazilică, bazin, bazorelief*.
- Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:
  - a. *port-dra-pel, re-e-va-lu-a, soare*;
  - b. *ploa-ie, cir-cum-spect, cre-ea-ză*;
  - c. *cu-scru, ex-a-men, vi-o-len-ță*.

I. FONETICA

- În enunțul: *Proprii mei copiii au avut o izbucnire violentă*, există:
a. o greșeală;   b. două greșeli;   c. trei greșeli.
- Forma corectă de genitiv-dativ a substantivului *balustradă* este:
a. *balustradei*;   b. *balustrăzii*;   c. ambele.
- Este corect utilizată virgula în enunțul:
a. *Pleci, ori rămâi?*   b. *Maria, vino acasă!*   c. *Mirela, a plecat singură spre casă.*

7. Citește enunțurile de mai jos. Notează **A** pentru enunțurile pe care le consideri adevărate și **F** pentru cele pe care le consideri false:

- _____ Forma corectă a verbului *a plăcea* pentru persoana I, singular este *mi-ar place*.
- _____ Forma corectă de genitiv-dativ a substantivului *mătușă* este *mătușii*.
- _____ Cuvântul *bizuire* conține un triftong.
- _____ Cuvântul *displăcea* conține un diftong.
- _____ Litera *e* este vocală în cuvântul *chef*.

8. Citește cu atenție textul de mai jos și răspunde cerințelor următoare:

... *Și tot astfel, dacă închid un ochi, văd mâna mea mai mică decât cu amândoi. De aș avea trei ochi aș vedea-o și mai mare, și cu cât mai mulți ochi aș avea, cu atâta lucrurile toate dimprejurul meu ar părea mai mari. Cu toate astea, născut cu mii de ochi, în mijlocul unor arătări colosale, ele toate, în raport cu mine, păstrându-și proporțiunea, nu mi-ar părea nici mai mari, nici mai mici de cum îmi par azi. Să ne-nchipuim lumea redusă la dimensiunile unui glonte, și toate celea din ea scăzute în analogie, locuitorii acestei lumi, presupunându-i dotați cu organele noastre, ar pricepe toate celea absolut în felul și în proporțiunile în care le pricepem noi. Să ne-o închipuim [...] înmiit de mare — același lucru. Cu proporțiuni neschimbate — o lume înmiit de mare și alta înmiit de mică ar fi pentru noi tot atât de mare. Și obiectele ce le văd, privite c-un ochi, sunt mai mici; cu amândoi — mai mari; cât de mari sunt ele absolut? Cine știe dacă nu trăim într-o lume microscopică și numai făptura ochilor noștri ne face s-o vedem în mărimea în care o vedem?*

(Mihai Eminescu, *Sărmanul Dionis*)

a. Transcrie, din fragmentul citat, un cuvânt alcătuit din diftong.

b. Indică, din fragmentul citat, două cuvinte monosilabice și două cuvinte bisilabice.

c. Precizează felul sunetelor (vocale, consoane sau semivocale) din următoarele cuvinte:

- *închid* _____
- *mijlocul* _____
- *dimensiunile* _____
- *obiectele* _____

- *amândoi* _____
- *microscopică* _____

d. Indică numărul literelor și numărul sunetelor din cuvintele:

- *analogie* _____
- *celea* _____
- *pricepem* _____
- *închipuim* _____

e. Desparte în silabe următoarele cuvinte din fragmentul citat:

- *amândoi* _____
- *dimprejurul* _____
- *pricepe* _____
- *neschimbate* _____
- *înmiit* _____
- *mărimea* _____

f. Explică folosirea cratimei în structura *vedea-o*.

g. Alcătuieste un enunț în care să folosești cuvântul *ochi*, accentuat diferit față de fragmentul citat.

h. Indică rolul liniilor de pauză din fragmentul citat.

9. Redactează o compunere, de 10–15 rânduri (100–150 de cuvinte), în care să povestești o întâmplare petrecută în săptămâna *Școala altfel*. Dă un titlu potrivit compunerii tale.

În compunerea ta vei integra:

- cinci cuvinte care conțin diftong;
- patru cuvinte care conțin triftong;
- trei cuvinte care conțin hiat;
- un cuvânt care poate fi accentuat diferit;
- un nume propriu străin.

I. FONETICA

II. VOCABULARUL

SĂ NE AMINTIM!

Vocabularul reprezintă totalitatea cuvintelor existente într-o limbă.

Derivarea reprezintă formarea unor cuvinte noi cu ajutorul sufixelor și al prefixelor și este un mijloc intern de îmbogățire a vocabularului.

Sufixe sunt sunete sau grupuri de sunete care se adaugă după rădăcină pentru formarea unor cuvinte noi (- *ință*, - *iș*, - *aș* etc.).

Prefixe sunt sunete sau grupuri de sunete care se adaugă înainte de rădăcină pentru formarea unor cuvinte noi (*im-*, *in-*, *răz-* etc.).

Cuvântul derivat este cuvântul format cu ajutorul prefixelor și al sufixelor.

Sinonimele sunt cuvinte cu formă diferită și înțeles asemănător.

Antonimele sunt cuvinte cu formă diferită și înțeles opus.

1. Citește cu atenție textele următoare și apoi răspunde cerințelor formulate mai jos:

a. *Acea fetiță retrasă din ultima bancă atrăsese atenția inspectorului. În timpul lecției nu-și ridicase privirea din caietelel cu copertă colorată. Timiditatea și blândețea chipului impresionau într-un mod plăcut. Încetișor, inspectorul se apropie de copiliță și o atinse ușor pe umăr. Seninătatea albastrului din ochii ei îi străpunse inima.*

b. *Bătrâna vrăjitoare a satului a adunat de prin păduricea de pe deal câteva plante folositoare, precum coada-șoricelului, trei-frați-pătați, mușețel sau traista-ciobanului. Adeseori prepara niște delicioase poțiuni vindecătoare pentru locuitori.*

c. *Copiii au mers bucuroși la Grădina Zoologică. Acolo au admirat o tigroaică arămie, cu trei puiuți jucăuși și plini de veselie, doi elefanți gălăgioși și câteva căprioare zglobii.*

• Subliniază cu o linie toate cuvintele obținute prin derivare din textele de mai sus. Explică modul în care s-au format cuvintele derivate din primul text.

• Scrie câte un sinonim potrivit pentru următoarele cuvinte din textele date: *retrasă*, *seninătatea*, *folositoare*, *au admirat*, *gălăgioși*, *zglobii*.

II. VOCABULARUL

• Scrie câte un antonim potrivit pentru următoarele cuvinte din textele date: *blândețea, încetișor, delicioase, bucuroși*.

• Transcrie din textele date patru cuvinte formate cu ajutorul sufixelor diminutive. Pentru fiecare sufix diminutival identificat, scrie alte două cuvinte derivate.

• Scrie cinci cuvinte din câmpul semantic al cuvântului *școală*. Alcătuieste apoi enunțuri cu acestea.

SĂ NE AMINTIM!

Compunerea este procedeul intern de îmbogățire a vocabularului prin care se creează un cuvânt nou de la doi termeni diferiți, deja existenți în limbă.

Compunerea se poate realiza prin **alăturare** (numită și **parataxă** sau **juxtapunere**), **subordonare** sau prin **abreviere**.

Conversiunea este procedeul intern de îmbogățire a vocabularului prin care se creează cuvinte noi prin schimbarea valorii morfologice.

• Transcrie din textele de mai sus două cuvinte formate prin compunere și două cuvinte formate prin conversiune (schimbarea valorii gramaticale). Explică modul în care s-au format cuvintele obținute prin conversiune.

---

2. Citește cu atenție textele de mai jos. Subliniază cu o linie cuvintele derivate, cu două linii cuvintele compuse și cu o linie punctată cuvintele obținute prin schimbarea valorii gramaticale, apoi completează tabelul dat.

II. VOCABULARUL

a. *Ionuț își scosese din nou cărțuliile pe masă și reîncerca să se apuce de temele primite. Era neputincios însă, căci vremea frumoasă de afară făcea clar o concurență neloială lecțiilor. Auzea glasul prietenilor săi de joacă și suferința lui creștea. În cele din urmă, cu tristețe, deschise caietul și se apucă ușor de scris.*

b. *Pisicuța albicioasă a bunicii torcea liniștit lângă sobă, așezată pe păturica ei moale și confortabilă, departe de ninsoarea aprigă de afară. Era o atmosferă liniștitoare, desprinsă parcă dintr-un basm.*

c. *Mergea greoi prin porumbiște, iar frunzele îl zgâriau cu asprime. Trebuia să ajungă la localnicii rămași fără provizii și de aceea nu putea merge alene. Anton era un tânăr ambițios, conștient că de el depindeau viețile acelor oameni.*

d. *Muncitorul prelucrase lemnul și fusese foarte grijuliu. Avusese multă bunăvoință, deoarece știa că din acest lemn un tâmplar priceput va face un pătuț și un scăunel pentru un nou-născut din cartierul său.*

Cuvinte derivate	Cuvinte compuse	Cuvinte obținute prin conversiune

3. Explică modul în care s-au format următoarele cuvinte: *rău-voitor, vicepremier, un zece, tinerel, cărțoi, RATB, albăstreală, curajos, credincios, bătrânul, comis-voiajor, îmbujorat.*

---

4. Formează cât mai multe cuvinte noi cu ajutorul următoarelor sufixe, respectiv prefixe:

- - aș _____
- i- _____
- -itate _____
- -ică _____
- dez- _____
- -bil _____

II. VOCABULARUL

5. Scrie cel puțin patru cuvinte din familia lexicală a fiecăruia dintre cuvintele de mai jos:

- colț _____
- a datora _____
- tânăr _____
- cinste _____
- a cânta _____
- a liniști _____

6. Citește cu atenție textele de mai jos, subliniază cuvintele compuse și apoi completează tabelul prezentat cu informațiile solicitate:

a. *Bărbatul era răuvoitor și nu dorea să facă nimic să-i ajute pe nevoiași. Nu se vedea pic de bunăvoință pe chipul său.*

b. *Cosmin era pierde-vară și gură-cască. Toată ziua și-o petrecea plimbându-se pe Bulevardul Ion Mihalache, privind traficul aglomerat și admirând mașinile de lux.*

c. *Elevul se dovedise bine-crescut și de aceea prim-ministrul îl alesese pentru proiectul organizat de MECTS împreună cu NASA.*

d. *Preotul i-a binecuvântat pe drept-credincioși.*

e. *Adesea visam că pot zbura spre Calea-Lactee și că mă pot plimba prin Ursa Mare.*

f. *Mi-aș dori să mănânc o scorpie-de-mare la grătar.*

g. *Sursa acestor știri este Agerpres.*

Compus prin parataxă	Compus prin subordonare	Compus prin abreviere

7. Formulează enunțuri astfel încât cuvintele subliniate să își schimbe valoarea gramaticală. Precizează pentru fiecare enunț construit valoarea morfologică a cuvântului respectiv:

a. *Dimineața mă trezesc mereu foarte devreme.*

b. *Doi dintre voi trebuie să meargă la teatru.*

c. *Acela este vinovat de ruperea florilor!*

II. VOCABULARUL

d. Profesorul avea un glas blând.

---

e. Hornul se vedea fumegând de departe.

---

f. Am așezat cartea dedesubt.

---

g. Pădurea era iar verde.

---

h. Balerina dansa cu grație desăvârșită.

---

8. Alcătuieste enunțuri în care următoarele cuvinte să aibă valori morfologice diferite:

• *vară*

• *mulțumită*

• *fluturând*

• *iute*

• *deasupra*

---

9. Scrie câte un sinonim și câte un antonim potrivit pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din enunțurile de mai jos:

a. Razele calde ale soarelui mângâiau pământul umed.

b. Chipul trist al copilului provocase o mare durere în sufletul mamei.

c. Textul părea poetic, sonoritatea versurilor fiind plăcută, iar tonalitatea, impresionantă.

d. Urcase pe un drum anevoios, plin de obstacole, dar acum, ajuns sus, privea cu satisfacție peisajul uimitor.

e. Călătoria plănuită la Paris îl făcea să își imagineze emoționat ce lucruri va descoperi acolo.
